

DISKU

Jorge Luis Borges

Jam druvar. Emri nuk ka rëndësi. Kasollja ku kam lindur dhe në të cilën së shpejti do më duhet të vdes ndodhet në kufi të pyllit. Për pyllin thonë që zgjatet deri në det i cili, rrethon të gjithë tokën, sipas atyre që jetojnë në shtëpi druri si unë. Nuk e di; asnjëherë nuk e kam parë. Unë akoma nuk e kam parë anën tjetër të pyllit. Vëllai im I madh, kur ishim të vegjël, më bëri që t'i betoheshim njëri-tjetrit që të dy do ta prisnim pyllin derisa të mos ngelej asnjë pemë. Vëllai im ka vdekur dhe tani është tjetër gjë ajo që kërkoj dhe që do vazhdoj të kërkoj.

Nga perëndimi rrjedh një përrua në të cilin di të peshkoj me dorë. Në pyll ka ujë por, ujëqirit nuk më trembin dhe sëpata ime kurrë nuk më ka tradhtuar. Nuk i kam numëruar vitet e jetës sime. E di që janë shumë. Sytë e mi tani nuk shohin më. Në katund, në të cilin tani nuk shkoj më sepse do humbisja, kam namin si koprrac por, çfarë mund të ketë kursyer një druvar pylli?

Derën e shtëpisë sime e mbyll me një gur që të mos hyjë dëborë. Një pasdite dëgjova hapa dhe më pas një trokitje. E hapa dhe hyri një i panjohur. Ishte një burrë i gjatë dhe i vjetër, i mbuluar me një mantel të grisur. Fytyrën ja përshkonte një shenjë. Vitet duket t'i kishin dhënë më shumë autoritet se sa brishtësi por, vura re që lodhej shumë po të ecte pa ndihmën e bastunit.

Shkëmbyem disa fjalë të cilat nuk më kujtohen. Në fund më tha:

- Nuk kam shtëpi dhe fle ku të mundem. Kam përshkuar gjithë Saksoninë.

Këto fjalë i shkonin moshës së tij. Babai im gjithmonë fliste për Saksoninë; tani njerëzit i thonë Angli.

Unë kisha në shtëpi bukë dhe peshk. Nuk folëm gjatë ngrënies. Filloi të binte shi. Me disa lëkurë e shtrova në tokë, në vendin ku vdiq im vëlla. Kur ra nata fjetëm.

Po qartësohej dita kur dolëm nga shtëpia. Shiu kishte pushuar dhe toka ishte mbuluar sërish nga dëborë. I ra bastuni dhe më urdhëroi që t'ia jepja.

- Përse duhet të të bindem? – i thashë.

- Sepse jam një mbret – u përgjigj.

E mendova të çmendur. Mora bastunin dhe ia dhashë. Foli me një zë ndryshe.

- Jam mbret nga *Secgens*. Shumë herë i kam çuar në fitore mbas luftërave të ashpra por, në kohën e fatit humba mbretërinë time. Emri im është Isern dhe jam nga fiset e Odinit.

- Unë nuk e nderoj Odinin – iu përgjigja. – Unë nderoj Krishtin.

Sikur të mos më kishte dëgjuar vazhdoi:

- Shkoj nëpër udhët e shkretëtirës por akoma jam mbret sepse kam diskun. Dëshiron ta shohësh? Hapi pëllëmbën e dorës eshtake. Nuk kishte asgjë në dorë. Ishte bosh. Në atë moment më tregoi se e kishte mbajtur gjithmonë të mbyllur dorën.

Më tha duke fiksuar shikimin tek unë:

- Mund ta prekësh.

Me pak dyshim vendosa majat e gishtave mbi pëllëmbën e tij. Ndjeva një diçka të ftohtë dhe pash një shkëlqim. Dora u mbyll vrullshëm. Nuk thash asgjë. Tjetri vazhdoi me durim sikur të fliste me një fëmijë:

- Disku i Odinit. Ka vetë një anë. Në tokë nuk ka tjetër gjë që të ketë vetëm një anë. Për sa kohë është në dorën time do jem mbret.

- Është prej ari? – i thash.

- Nuk e di. Di që disku i Odinit ka vetëm një anë.

Atëherë ndjeva lakminë që ta kisha diskun. Nëse do të ishte i imi, mund ta shisja për një shufër hekuri dhe do isha një mbret. I thashë vagabondit që ende urrej:

- Në kasolle kam të fshehur një sënduk me monedha. Janë prej ari dhe shkëlqejnë si sëpata. Nëse më jep diskun e Odinit unë do të jap sëndukun.

Tha i vendosur:

- Nuk dua.

- Atëherë - i thash - mund të vazhdosh rrugën tënde.

Më ktheu shpinën. Një sëpatë në zverk mjaftoi dhe teproi që të lëkundej dhe të binte por kur ra hapi dorën dhe në ajër pash shkëlqimin. E shënova mirë vendin me sëpatë dhe tërhoqa të vdekurin deri në përroin që ishte fryrë. Atje e hodha.

Rrugës për t'u kthyer në shtëpi kërkova diskun. Nuk e gjeta. Ka vite që vazhdoj ta kërkoj.

Përktheu nga spanjishtja: Meri Lika